

21. CONVERSII ALE STRUCTURILOR DE DATE

21.1 Procese de conversie

Dezvoltarea domeniului IT a dus la intensificarea concurenței pe piața produselor software. Apariția la momentul potrivit a pachetului de aplicații care să satisfacă cerințele clienților este țelul fiecărui concurent. Din păcate unii reușesc fructificarea momentului oportun la maximum, chiar dacă eficiența produsului respectiv nu este dintre cele mai bune.

Eficiența produsului software este mărită prin mai multe metode, capitolul de față oprindu-se la metoda conversiei structurilor de date. În dezvoltarea unui program, la un moment, este necesară realizarea conversiei, de exemplu, de la tipul real la tipul întreg. Acest lucru este folositor desfășurării normale a algoritmului gândit de programator. Sub mediul de programare Microsoft Visual C++, conversia de la un tip la altul are o importanță deosebită, fapt demonstrat de existența operatorului *cast*. Acest operator se supraîncarcă în funcție de necesitățile ulterioare ale programatorului.

Aparent, necesitatea operatorului *cast* este nesemnificativă. În schimb programarea sub Windows utilizează foarte des conversiile, cele mai des uzitate fiind cele ale pointerilor către anumite clase. Deci, existența conversiei fluidizează procesul de programare, mărește eficiența și simplitatea programului.

Așa cum se afirmă mai sus, acest capitol se oprește asupra conversiei structurilor de date. Asemănarea dintre economie și conversie este dată de nivelul la care se face analiza. Conversia tipurilor de date este asociată nivelului microeconomic, iar conversia structurilor de date este asociat nivelului macroeconomic. Deci, conversia structurilor de date este tratată ca un factor important în creșterea eficienței produsului final.

Eficiența sporită este dată și de creșterea gradului de reutilizare a anumitor structuri de date. Să presupunem că numărul matricol al unor elevi este memorat într-un vector. Acest vector este folosit într-o aplicație de gestionare a elevilor școlii respective. La un moment dat se dorește schimbarea aplicației. Programatorul care realizează noua aplicație dorește păstrarea numărului matricol într-o structură de date de tip listă. Cum se poate micșora efortul de programare? Simplu, prin folosirea procedurii care realizează conversia de la un vector către o listă.

În acest caz programatorul nu mai este nevoit să reintroducă toate numerele matricole asociate elevilor, ceea ce îi reduce foarte mult efortul de programare. Existența unei astfel de biblioteci de funcții și proceduri este foarte folositoare. În continuarea capitolului sunt prezentate proceduri și funcții de conversie a structurilor de date realizate în limbajul de programare C.

Reprezentarea în limbajul de programare C a structurilor folosite este:

```
//lista simplu înlănțuită
struct lista
{
//informația elementului
int info;
```

```
//lista dublu înlănțuită
struct listad
{
//informația elementului
int info;
```

<pre>//pointer elementul următor lista *next; };</pre>	<pre>//pointer elementul următor lista* next; //pointer elementul anterior lista* prev; };</pre>
--	--

<pre>//elementul din lista arcelor struct arc { //referință către nod destinație struct nodgraf * destinatie; //elementul următor din listă struct arc * next_arc; //greutatea arcului int weight; };</pre>	<pre>//nodul unui graf struct nodgraf { //informația nodului int info; //nodul următor struct nodgraf * next; //capăt lista arcelor struct arc * capat; };</pre>
---	--

<pre>// nodul arborelui binar struct arbbin { // informația nodului int info; // referință către nodul stâng și cel drept arbbin *ss,*sd; };</pre>
--

Într-o aplicație informatică se utilizează mai multe structuri de date. Pentru a prelucra informații referitoare la elementele unei colectivități, stocarea este realizată sub forma de fișiere.

Pentru toate structurile de date sunt definite articole ce includ variabile pointer specifice legăturilor dintre elementele acestora și informația utilă care descrie elementele unei colectivități formată din persoane care lucrează într-o organizație, astfel:

- cod numeric personal, dată de tip vector cu 13 elemente de tip caracter;
- nume și prenume, dată de tip vector de caractere;
- adresa, structură de tip articol formată 3 câmpuri: oraș, stradă, număr;
- vârsta, dată de tip întreg, definit pe 4 baiți;
- salariu, dată de tip întreg, definit pe 4 baiți.

Aplicația informatică pentru rezolvarea sistemului de ecuații $AX=B$ de mari dimensiuni presupune:

- crearea unui fișier ce conține elementele matricei A;
- crearea unui fișier ce conține elementele termenului liber B;
- încărcarea în memorie sub forma unei matrici rare a elementelor matricii A (în blocuri/totalitate);
- încărcarea în memorie a elementelor vectorului de termeni liberi B (încărcarea se efectuează parțial)
- se derulează calcule cu aceste informații;
- se obține soluția sistemului de ecuații și se memorează într-un fișier.

Problema se reduce la conversie de date organizate sub forma de fișier în matrice/vector, respectiv conversie din matrice/vector în fișier.

În acest capitol nu sunt descrise toate combinațiile posibile de conversii din două motive: sunt lăsate în grija cititorului sau acestea se pot obține combinând tipurile prezentate. De exemplu conversia unui graf în vector se realizează combinând conversia graf – matrice și matrice – vector.

21.2 Conversie masiv unidimensional – listă simplă sau listă dublă

Conversia unei structuri de tip masiv unidimensional în listă simplă sau listă dublu înlănțuită este operația prin care se formează unul din cele două tipuri de liste cu elementele vectorului. Operația constă în citirea vectorului element după element și construirea dinamică a listei în mod dinamic inserând la sfârșit noile elemente.

Avantajul operației constă în prelucrarea ulterioară a datelor care se află în listă, prelucrare care se face mai rapid și utilizând mai puține resurse. În unele cazuri, elementele listelor nu trebuie să conțină numai valorile vectorului, acest lucru fiind un avantaj, deoarece se adaugă informații care să ușureze prelucrarea ulterioară, de exemplu un index.

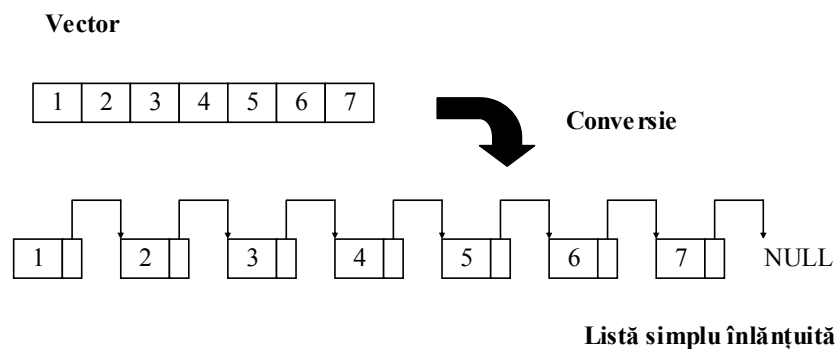

Figura 21.1 Conversia unui vector în listă simplă înlănțuită

Funcția care transformă un vector într-o listă simplă primește ca parametrii vectorul respectiv și dimensiunea sa. Se apelează funcția ajutătoare `lista *inssf(lista *cap, int info)`, pentru a crea dinamic lista simplă.

```
void vector_to_lista(int v[10], int n)
{
    for (int i=0; i<n; i++) l=inssf(l,v[i]);
}

lista *inssf(lista *cap, int info)
{
    lista *temp;
    lista *nou=(lista*) malloc(sizeof(lista)); /*se alocă dinamic
    spațiu pentru element*/
    nou->info=info;
    nou->next=NULL;
    if (cap==NULL) return nou; /*dacă lista era vidă, noul element
    devine capătul ei*/
```

```

temp=cap;
while (temp->next) temp=temp->next;
temp->next=nou;
return cap;
}

```

În celălalt caz, transformarea vectorului într-o listă dublu înlănțuită, se folosește funcția *lista* vector_to_lista_dubla(int v[10], int n)* care returnează capătul listei și primește ca parametrii vectorul de transformat și dimensiunea sa. Lista este construită dinamic direct în corpul acestei funcții.

```

lista* vector_to_lista_dubla(int v[10], int n)
{
    listad *temp;
    for (int i=0; i<n; i++)
    {
        listad *nou=(lista*) malloc(sizeof(lista)); /*se alocă dinamic
        spațiu pentru element*/
        nou->info=v[i];
        nou->next=NULL;
        if(cap==NULL) {nou->prev=NULL; cap= nou; temp = cap;}
        nou->prev=temp;
        temp->next=nou;
        temp=nou;
    }
    return cap;
}

```

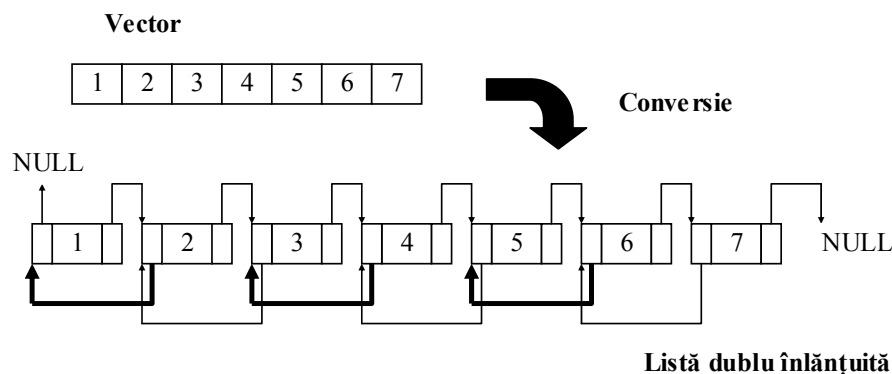

Figura 21.2 Conversia unui vector în listă dublu înlănțuită

Conversia în celălalt sens constă doar în parcurgerea listei și inițializarea elementelor vectorului. Problema care se pune în acest caz este alegerea modului de lucru. Ori se declară vectorul static cu un număr mai mare de elemente decât al listei, din motive de risipă de spațiu și chiar de incapacitate de realizarea a conversiei, dacă lista are mai multe elemente, sau se numără elementele listei și se alocă dinamic spațiu pentru vector.

21.3 Conversie masiv bidimensional – masiv unidimensional

O mare aplicabilitate are și vectorizarea unei matrice sau conversia acesteia la vector. Aceasta s-a concretizat prin funcția *void matrice_to_vector(int a[30][30], int n, int m, int x[], int *k)*.

Această funcției preia o matrice și o transformă într-un vector de $n*m+2$ componente. Traversarea matricei se face pe linii, deci în vector vor fi regăsite elementele matricei ca și când am cap la cap fiecare linie. Dimensiunea vectorului este cu două componente mai mare decât numărul de elemente ale matricei deoarece pe ultimele două poziții se păstrează numărul de linii, respectiv numărul de coloane ale matricei.

Este importantă păstrarea dimensiunilor matricei pentru o eventuală operație inversă, de la vector la matrice, sau pentru operațiile de adunare, scădere, transpunere și înmulțire cu matrice vectorizate.

Funcția primește următorii parametrii:

- *int a[30][30]* – parametru de intrare și reprezintă matricea care va fi vectorizată;
- *int n, m* – parametri de intrare; reprezintă dimensiunile matricei *a*;
- *int x[]* – parametru de ieșire și reprezintă vectorul în care va fi transformată matricea *a*;
- *int *k* – parametru de ieșire și reprezintă dimensiunea vectorului *x*; transferul se face prin valoare.

Funcția are următoarea structură:

```
void matrice_to_vector (int a[30][30], int n, int m, int x[], int *k)
{
    int i,j;
    *k=0;
    for(i=0; i<n; i++)
        for(j=0; j<m; j++)
        {
            x[*k]=a[i][j];
            (*k)++;
        }
    x[*k]=n;
    (*k)++;
    x[*k]=m;
    *k=(n*m)+2;
}
```

Pentru a înțelege mai bine algoritmul, se consideră următorul masiv de 3 linii și 3 coloane:

$$M = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{bmatrix} \quad (21.1)$$

În urma apelării funcției *matrice_to_vector* se obține următorul vector:

Vector rezultat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	3	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Figura 21.3 Vectorul rezultat prin conversie

După cum se observă, apar două componente diferite de elementele matricei. Ele reprezintă dimensiunile matricei și vor întotdeauna memorate pe ultimele două poziții din vector, de unde și dimensiunea $3 \times 3 + 2$ componente. Dacă operația nu se vrea a fi reversibilă, atunci se renunță la ultimele două elemente ale vectorului.

21.4 Conversie listă simplă – fișier

Conversia unei liste simplu înlănțuită într-un fișier este echivalentă cu scrierea elementelor listei într-un fișier, el reprezentând la rândul său o structură de date. Această operație este diferită de memorarea unei liste într-un fișier, pentru că în acest caz se scriu în fișier și informațiile de legătură dintre elementele listei.

Funcția care transformă o listă într-un fișier este *void lista_to_fisier(lista *cap)* și are ca parametru de intrare adresa de început a listei. Aceasta se parcurge și pentru fiecare element se scrie în fișier informația sa.

```
void lista_to_fisier(lista *cap)
{
    FILE *f;
    if ((f=fopen("elem.dat", "wb"))==NULL)
    {
        printf("\n Fisierul nu se poate deschide ");
        exit(1);
    }
    lista *temp=cap;
    while(temp) fwrite (&temp->info, sizeof(temp->info) ,1, f);
    temp=temp->next;
    fclose(f);
}
```

Listă simplu înlănțuită

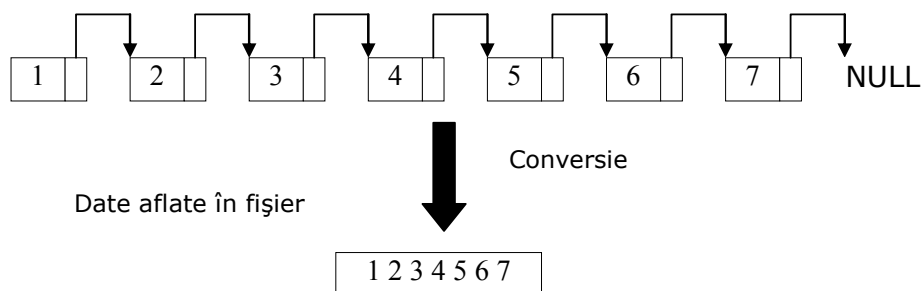

Figura 21.4 Conversia unei liste simplu înlănțuite în fișier

Luând lista cu elementele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 și convertind-o în fișierul *elem.dat* atunci acesta conține doar numerele întregi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 și are dimensiunea de 7 baiți.

21.5 Conversie fișier – listă simplă

Conversia unui fișier într-o listă simplă înlănțuită este echivalentă cu crearea unei liste de elemente care să conțină datele din fișier. Această operație este inversa conversiei listă – fișier.

Lista este creată dinamic, pe măsură ce sunt citite elementele fișierului. Funcția întoarce adresa de început a listei.

```
lista * fisier_to_lista()
{
    FILE *f;
    int i, temp;
    lista *cap=NULL;
    if ((f=fopen("elem.dat","rb"))==NULL)
    {
        printf("\n Fisierul nu se poate deschide ");
        exit(1);
    }
    for (i=0; i<n; i++) fread(&temp,sizeof(temp),1,f);
    cap=inssf(cap,temp);
    fclose(f);
}
```

Lucrul cu structuri dinamice presupune operația de creare a structurii de date cu alocare dinamică și temporară de memorie, efectuarea de prelucrări în condiții de performanță crescută, folosind elementele structurii dinamice și, în final, încheierea lucrului cu structura dinamică, însoțită de dealocarea de memorie, cu pierderea informației utile rezultate din prelucrare.

Pentru a asigura condițiile continuării ciclului de prelucrări este necesar să se salveze informația utilă din structura de date alocată dinamic într-un fișier.

Dacă aplicația utilizează liste simple sunt necesare apeluri pentru:

- copierea informației utile dintr-un fișier într-o listă simplă, în vederea prelucrărilor eficiente folosind procedurile corespunzătoare operațiilor pe liste simple;
- salvarea informației utile din lista simplă alocată dinamic în fișier la sfârșitul prelucrărilor corespunzătoare aplicației, asigurând în acest fel condițiile de reluare a prelucrărilor în alte momente de timp.

21.6 Conversie arbore binar – fișier

Conversia unui arbore binar într-o altă structură de date de tip fișier, constă în crearea unui fișier care să conțină informația nodului arborelui. Ca și în cazul conversiei listă – fișier, conversia nu înseamnă copierea sau scrierea arborelui într-un fișier, fapt care implică scrierea nodului (informația și legăturile către celelalte noduri).

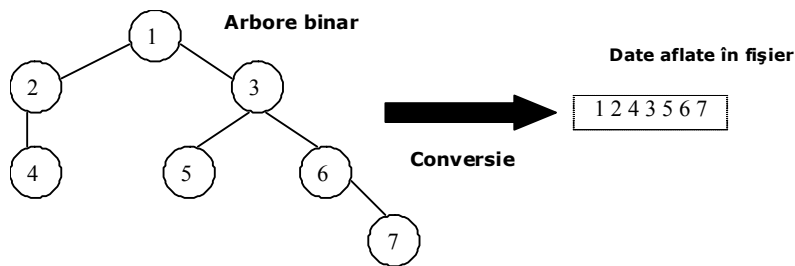

Figura 21.5 Conversia unui arbore binar în fișier

Rezultatul conversiei depinde în primul rând de modul în care este traversat arborele. Cum există trei moduri de parcurgere: preordine, inordine și postordine și datele din fișier vor reflecta acest lucru.

Funcția care realizează acest tip de conversie este *void arbore_binar_to_fisier(arbbin *rad)*. Ea primește ca parametru de intrare adresa nodului părinte a arborelui.

```
void arbore_binar_to_fisier(arbbin *rad)
{
    FILE *f;
    if ((f=fopen("elem.dat","wb"))==NULL) //se creează fișierul
    {
        printf("\n Fișierul nu se poate deschide ");
        exit(1); //dacă nu se deschide fișierul
    }
    if(rad)
    {
        //arborele se parcurge utilizând unul din cele 3 moduri
        fwrite(&rad->info,1,sizeof(rad->info),f);
        arbore_binar_to_fisier(rad->ss);
        arbore_binar_to_fisier(rad->sd);
        //în acest caz, se parcurge în preordine
    }
}
```

În exemplul din figura 21.5, arborele este traversat în preordine.

Problemele complexe presupun procese de căutare și regăsire a informației după o cheie în care structura dinamică arbore binar se dovedește a fi deosebit de eficientă.

Probleme economice reale, care reflectă colectivități formate din sute și mii de persoane, conduc la construirea unor arbori binari cu sute sau mii de noduri, organizați pe zeci de niveluri.

Informația utilă din arborii binari, care este supusă prelucrării provine dintr-un fișier, iar la sfârșitul prelucrărilor, este necesară salvarea acestei informații, de asemenea, într-un fișier.

21.7 Conversie graf – matrice

Conversia unui graf într-o matrice se definește ca fiind operația de creare a matricei de adiacență asociată grafului respectiv.

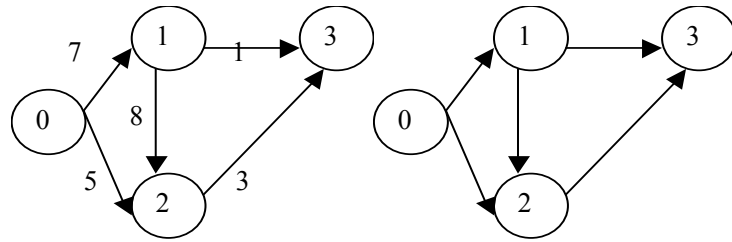

Figura 21.6 Graf orientat cu greutate și fără greutate

Acest tip de conversie este utilizat în cazul lucrului cu grafuri reprezentate prin intermediul listelor de liste și nu au asociate matrice de adiacență. Un motiv al necesității conversiei graf – matrice este dat de următorul fapt: în cazul grafului cu un număr de mic de noduri, matricea de adiacență ocupă un spațiu relativ mic și este mai ușor de lucrat cu aceasta.

Funcția primește ca date de intrare pointer la capătul grafului și construiește matricea de adiacență asociată grafului. Codul sursă se bazează pe logica faptului că nodurile grafului sunt numerotate începând cu 0. Dacă de exemplu graful este compus din trei noduri notate cu 99, 100, 106, în final s-ar obține o matrice de adiacență cu 107 linii și 107 coloane.

```

void graf_to_matrice(nodgraf *cap)
{
    nodgraf* p,*q;
    int max,i,j;
    int **matr;
    if(cap==NULL) printf("\n Graful nu exista !");
    else
    {
        max=cap->info;
        for(p=cap; p!=NULL; p=p->next) //se caută nodul notat
        {                               //cu cel mai mare număr de ordine
            if (max<p->info) max=p->info;
        }
        matr=alocmatr(max+1,max+1); /*se alocă dinamic memorie ptr.
Matrice*/
        for(i=0; i<=max; i++)
            for(j=0; j<=max; j++)
                matr[i][j]=0; //se inițializează elementele sale cu 0

        //Matricea de adiacenta asociata grafului este:
        for(p=cap; p!=NULL; p=p->next)
            for(q=cap; q!=NULL; q=q->next)
                if(q->info!=p->info)
                {
                    //dacă există arc între 2 noduri se găsește
                    //valoarea arcului
                    matr[p->info][q->info]=verif_arc(p,q);
                }
    }
}

```

Funcția *int verif_arc(nodgraf *s, nodgraf *d)* este apelată în interiorul funcției precedente pentru a verifica dacă există arc între două noduri indicate prin pointer și pentru a întoarce greutatea lui în caz afirmativ. În caz contrar funcția returnează valoarea 0. Astfel dacă între nodurile *i* și *j*

există arcul cu greutatea g , atunci elementul matricei $matr[i][j]$ ia valoarea g .

```
int verific_arc(nodgraf *s,nodgraf *d)
{
    arc * p,*aux;
    int gasit=0;

    for(p=s->capat; p!=NULL; p=p->next_arc)
        if(p->destinatie==d) {
            gasit=1;
            aux=p;
            return aux->weight;    //întoarce greutatea arcului
        }

    if (gasit==0) {
        return 0;
    }
    else return aux->weight;
}
```

Funcția `int ** alocmatr(int n,int m)`, după cum s-a observat, este folosită pentru a alocă dinamic spațiu matricei de adiacență, ea întorcând un pointer la matrice. Este un mod economic de a lucra cu matrice mai ales în cazul în care nu se știe de la început dimensiunile ei.

```
int ** alocmatr(int n,int m)
{
    int **x;
    int i,j;
    x=(int **)malloc(n * sizeof(int));
    for(i=0;i<n;i++) x[i]=(int *)malloc(m * sizeof(int));
    return x;
}
```

Matricele de adiacență corespunzătoare grafurilor sunt :

$$M_1 = \begin{bmatrix} 0 & 7 & 5 & 0 \\ 0 & 0 & 8 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad (21.2) \quad \text{și} \quad M_2 = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad (21.3)$$

Funcția prezentată este folosită în cazul grafului cu greutate, dar făcând mici modificări ea este aplicată și grafului fără greutate. Aceste modificări constau în schimbarea funcției `verif_arc` astfel încât să întoarcă valoarea 1 dacă există arc între cele două noduri cercetate.

21.8 Omogenitatea prelucrărilor

Alegerea tipului de dată este determinată de domeniul căruia aparțin nivelele consemnate pentru fiecare caracteristică la descrierea elementelor unei mulțimi.

Dacă de exemplu, pentru specificarea mediului din care provin persoanele unui eșantion se înregistrează răspunsurile *mediu rural* sau *mediu urban*, domeniul asociat celor două nivele este format din elementele 0 și 1. $D = \{0, 1\}$, unde:

- 0 – pentru mediul rural;
- 1 – pentru mediul urban.

Caracteristica aceasta se reprezintă pe un bit.

Pentru specificarea vârstei persoanelor, domeniul este cuprins între 0 și 130, $D_V=[0,130]$. Reprezentarea vârstelor se efectuează pe zone de memorie de un bait, domeniul $D = [0, 255]$, cu $D_V \subset D$. De asemenea, numărul de copii aflați în îngrijirea unei persoane se reprezintă pe 5 biți, domeniul caracteristicii *număr_copii* fiind $D_C=[0,31]$. Aceleași aprecieri se efectuează și în legătură cu alte caracteristici ale altor colectivități.

Se obține o diversitate de domenii, care în final determină constituirea de structuri de tip articol, cu câmpuri neomogene.

Necesitatea omogenității apare în procesul prelucrării.

Pentru calculul totalului unei facturi se utilizează membri definiți în structura:

```
struct factura {
    int numar;
    struct data_emiterii dat;
    struct rand y[10];
    float total_tva;
    double total;
} f;

struct data_emiterii {
    int ziua;
    int luna;
    int anul;
};

struct rand {
    int nr_crt;
    char denum[30];
    char um[5];
    int cantitate;
    float pret_unitar;
    double pret;
    int tva;
    float tva_calculat;

    float pret_vanzare;
};
```

Se construiesc expresiile:

```
f.y[i].pret = f.y[i].cantitate * f.y[i].pret_unitar;

f.y[i].tva_calculat = f.y[i].pret * f.y[i].tva / 100;

f.y[i].pret_vanzare = f.y[i].pret + f.y[i].tva_calculat;
```

Câmpurile care intervin sunt neomogene. Astfel, *cantitate* are tipul întreg, reprezentat pe 2 baiți. Câmpul *pret_unitar* este de tip float, reprezentat pe 4 baiți. Rezultatul înmulțirii, *pret*, este de tip double.

Pentru evaluarea acestei expresii se efectuează conversiile din figura 21.7.

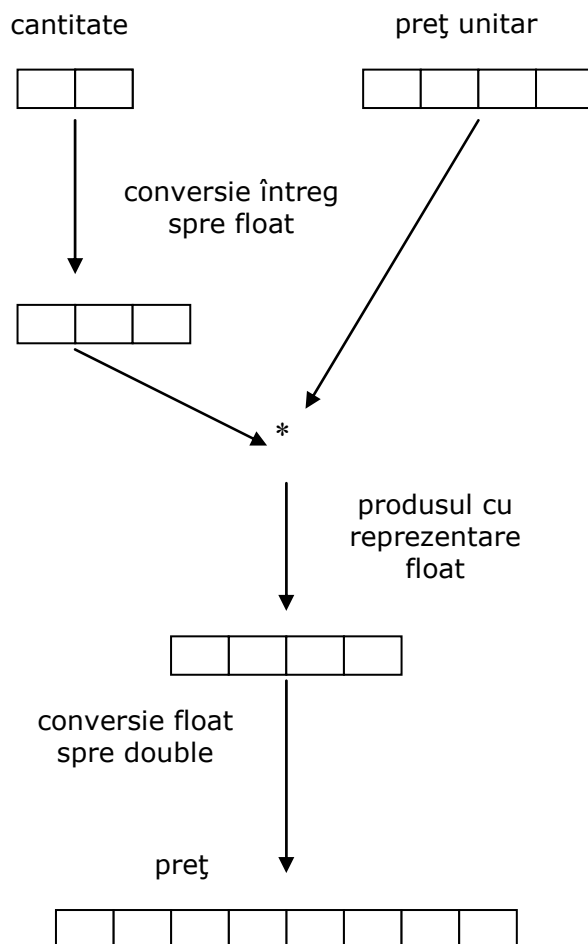

Figura 21.7 Omogenizarea expresiei de calcul pret.

Pentru obținerea *tva_calculat* se face conversia din figura 21.8.

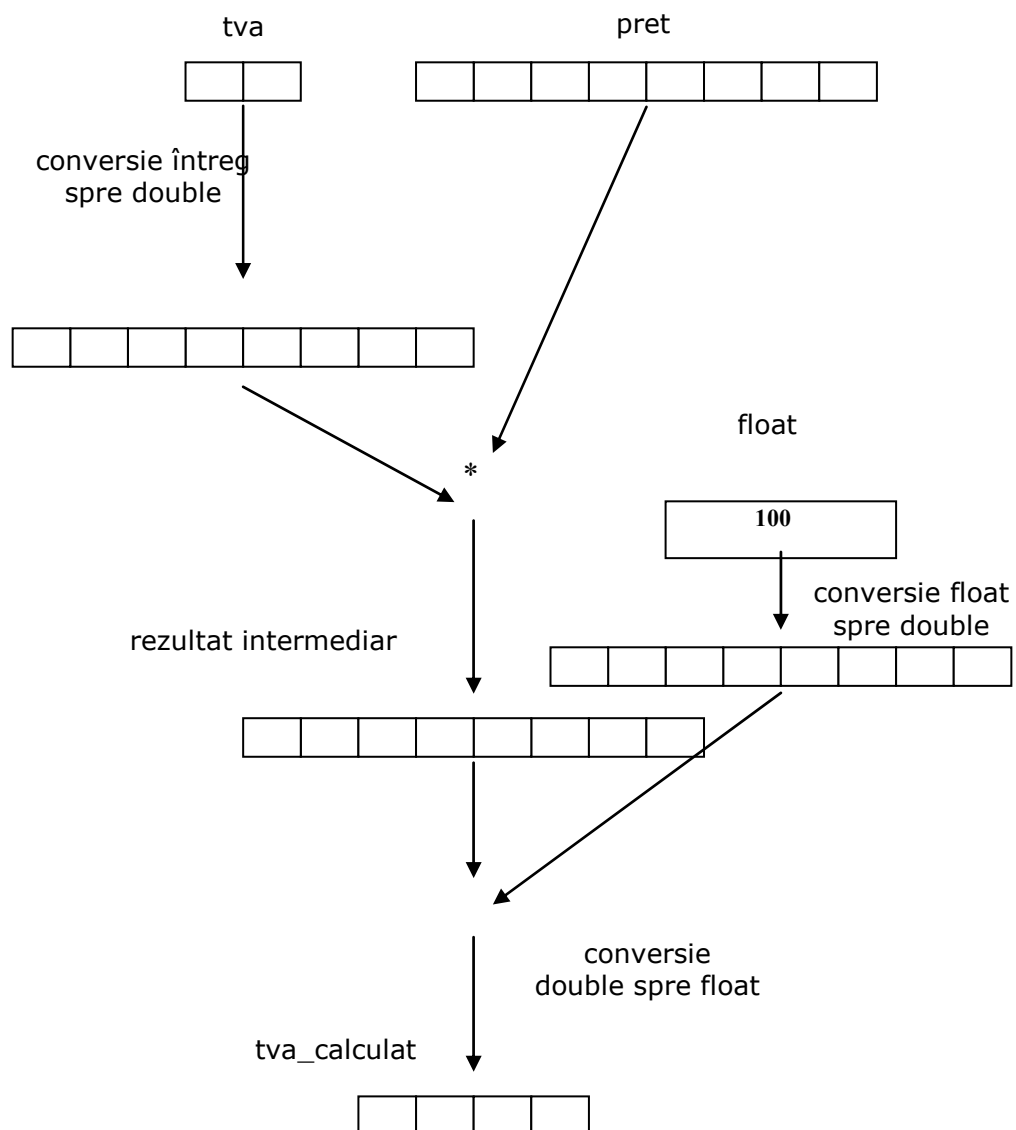

Figura 21.8 Conversii necesare obținerii *tva_calculat*

Pentru calculul *pret_vanzare* se efectuează conversiile din figura 21.9.

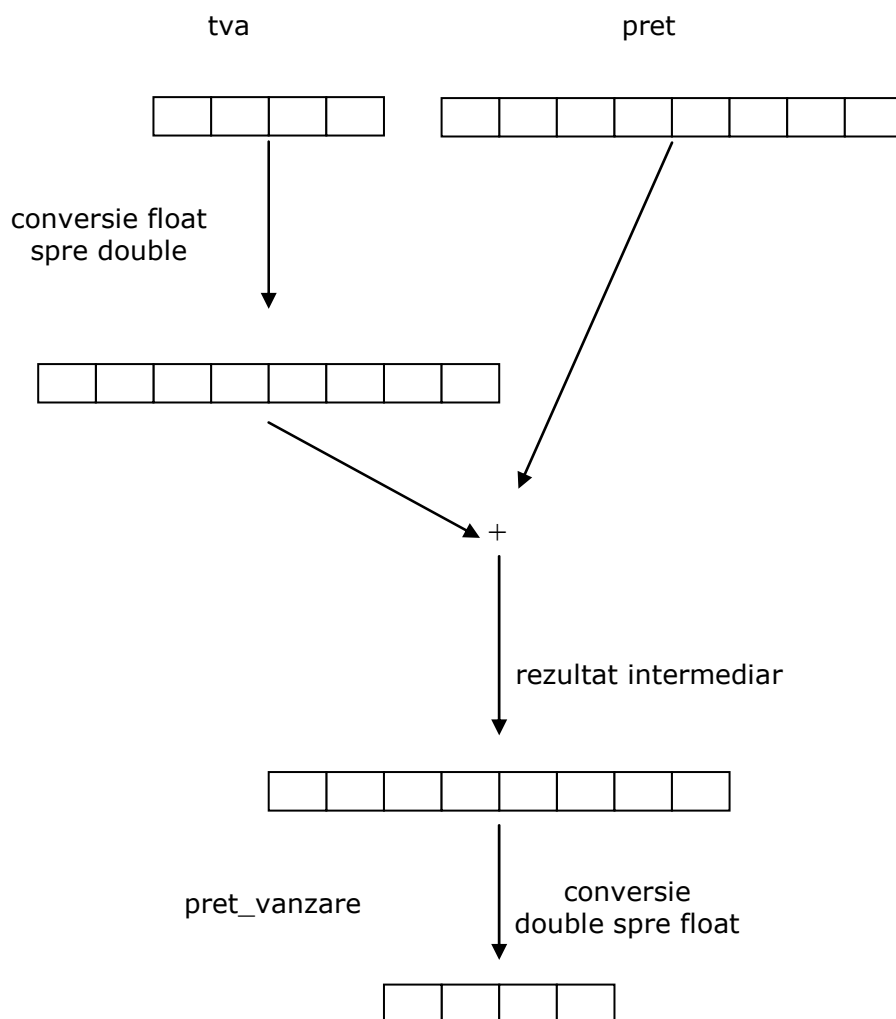

Figura 21.9 Conversii necesare calculului *pret_vanzare*

Dacă toate datele se definesc cu același tip, având un nivel de omogenitate maxim, de la încărcarea fișierelor se utilizează structura:

```

struct rand_omogen {
    int nr_crt;
    char denum[30];
    char um[5];
    double cantitate;
    double pret_unitar;
    double pret;
    double tva;
    double tva_calculat;
    double pret_vanzare;
};
  
```

Fișierul *FACTURI*, având inițial articole de lungimea *sizeof(struct facturi)*, o dată cu definirea masivului *y[]* prin *struct rand_omogen y[10]*; va avea articole de lungimea *sizeof(struct factura_omogena)*, unde:

```

struct factura_omogena {
    int numar;
};
  
```

```

struct data_emiterii dat;
struct rand_omogen y[10];
double total_tva;
double total;
} g;

```

devenind fișierul *FACTURI_OMO*.

Dacă se consideră un număr n de facturi, prelucrările din fișierul *FACTURI_OMO* nu necesită conversii datorită omogenității datelor, în timp ce prin utilizarea fișierului *FACTURI* sunt necesare conversiile:

1. întreg (*cantitate*) spre float;
2. float (*rezultat*) spre double (*pret*);
3. întreg (*tva*) spre double;
4. constantă float (*100*) spre double;
5. double (*rezultat*) spre float (*tva_calculat*);
6. float (*tva_calculat*) spre double;
7. double (*rezultat*) spre float (*pret_vanzare*);

pentru fiecare articol prelucrat, deci un total de $7*n$ conversii.

Apare problema luării unei decizii în legătură, pe de o parte pentru a economisi spațiul de memorie cu:

$$G = \left(1 - \frac{\text{sizeof}(\text{factura})}{\text{sizeof}(\text{factura_omogena})} \right) * 100 \quad (21.4)$$

dar în schimb cu un volum de $7*n$ conversii, iar pe de altă parte, fără economie de spațiu pe suport, fișierul *FACTURI_OMO* având $n*\text{sizeof}(\text{factura_omogena})$ baiți și prelucrările necesitând zero conversii.

21.9 Resursele conversiilor

Se consideră două alfabetele A și B , $A = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$, $B = \{b_1, b_2, \dots, b_m\}$, unde a_i reprezintă simbolul i al alfabetului A , iar b_j simbolul j al alfabetului B . Alfabetul A are n simboluri și alfabetul B are m simboluri.

Cu alfabetul A se construiesc cuvinte, alcătuindu-se vocabularul V_A , cu simbolurile alfabetului B se alcătuiesc cuvinte care formează vocabularul V_B . Fiecare cuvânt are o lungime dată de numărul simbolurilor din care este alcătuit.

Se numește algoritm de conversie succesiunea de prelucrări care pornind de la un cuvânt $x \in V_A$ conduce la obținerea cuvântului $y \in V_B$ și succesiunea de prelucrări care pornind de la cuvântul $y \in V_B$ conduce la obținerea cuvântului $x \in V_A$.

Când cuvintele x și y se reprezintă sub forma unor configurații de biți, lungimile cuvintelor ca număr de biți sunt $lg(x)$ și, respectiv, $lg(y)$.

În acest fel se realizează legarea cuvintelor de zone de memorie, iar algoritmi de conversie de restricțiile acestei resurse, respectiv zona de memorie.

Definițiile care antrenează ca resurse alfabetele, zone de memorie și seturi de prelucrări dau o maximă generalitate conversiilor.

Procesul de compresie de date este un caz particular de conversie, în care singurul obiectiv urmărit este ca pornind de la un alfabet A să se construiască un alfabet W bazat pe particularități de construire a cuvintelor din vocabularul V_A astfel încât, pentru orice cuvânt $x \in V_A$ să se obțină un cuvânt $y \in V_W$ așa fel încât $lg(x) \gg lg(y)$.

Algoritmul de compresie este operațional dacă este posibilă construirea și a algoritmului de decompresie care permite ca pornind de la cuvântul $y \in V_W$ să se obțină cuvântul $x \in V_A$.

În cazul în care cuvântul x este chiar fișierul însuși, y devine fișierul compresat.

Manipularea zonelor de memorie impune gestionarea parametrului de definire a acestuia, lungimea, ca număr de baiți.

Conversie de lungime

Fie un cuvânt $x \in V_A$ și $lg(x) = k$ biți.

Dacă se definește o zonă de memorie Z având m biți, $m > k$, se pune problema memorării cuvântului x în Z .

Instrucțiunile de atribuire sau de transfer din limbajele evolute realizează conversiile în diferite moduri.

Dacă în limbajul COBOL era definit:

```
77 x1 PIC 9(5) VALUE 12345.
77 x2 PIC 9(7) .
```

instrucțiunea:

```
MOVE x1 TO x2
```

realizează conversia de lungime cu generare de zerouri în partea stângă a configurației inițiale de biți, figura 21.10:

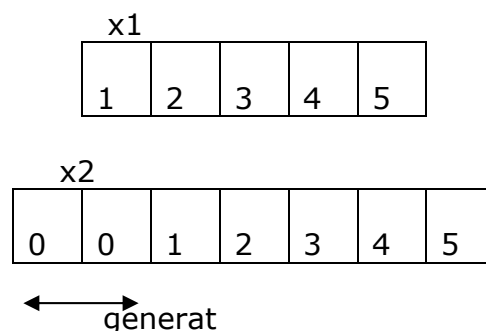

Figura 21.10 Conversie pe lungime date numerice zecimal despachetat

În cazul în care tipul de dată este alfanumeric la conversia de lungime se generează configurația de biți asociată caracterului *spațiu* 32h.

Pentru definirea în limbajul COBOL:

```
77 y1 PIC X(4) VALUE 'ABCD' .
77 y2 PIC X(7) .
```

instrucțiunea:

MOVE y1 TO y2

conduce la obținerea configurației de biți din figura 21.11:

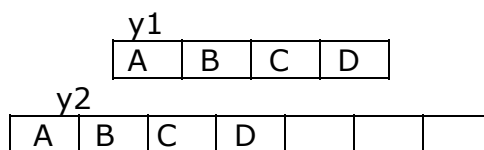

Figura 21.11 Conversie pe lungime șir de alfanumerice

Conversia numerică

Cele mai frecvente conversii sunt cele numerice.
Se consideră următoarele tipuri de date:

întreg
virgulă mobilă simplă precizie
virgulă mobilă dublă precizie
zecimal împachetat
zecimal despachetat
caractere numerice
hexazecimal

Pentru toate numerele există o reprezentare sub formă de configurație de biți. Reprezentarea unui număr în zone de memorie este dată în tabelul 21.1.

Tabelul nr. 21.1 Reprezentarea valorilor numerice

Valori	25	-25	1	-1	0
Tip					
întreg	0019	FFE7	0001	FFFF	0000
virgulă mobilă simplă precizie					00000000
virgulă mobilă dublă precizie					000000000 0000000
zecimal împachetat	0205	S0205	01	S01	00
zecimal despachetat	0025	S0025	01	S01	00
caractere numerice	3235	2D3235	31	2D31	30

De la tastatură de introduc în zonele de memorie șiruri de caractere. Funcțiile de I/E realizează conversii. În acest scop se folosesc descriptori. Astfel, descriptorul %d realizează conversia de la șir numeric-caracter spre întreg binar.

Descriptorul *%f* activează realizarea conversiei de la șir de caractere numerice spre tipul *float*.

Pentru realizarea conversiei unui șir de simboluri cifrice într-un întreg binar este utilizată funcția:

```
int atoi( char sir[] )
{
    int i,numar,semn;
    for(i=0;sir[i]<'0' || sir[i] >'9' ||
sir[i]!='-' || sir[i]!='+';i++);
    if(sir[i]=='-') { semn=-1; i++;}
    if(sir[i]=='+') { semn=1; i++;}
    for(numar=0; sir[i]>='0' && sir[i]<='9'; i++)
        numar=numar*10+(sir[i]-'0');
    numar*=semn;
    return numar;
}
```

Pentru conversia de la întreg binar spre șir de simboluri numerice este folosită funcția:

```
itoa(int numar,char sir[])
{
    int i, j, semn, lungime, carc;
    if(n<0) {
        semn=-1;
        numar=-numar;
    }
    i=0;
    do
    {
        sir[i++]=numar%d+'0';
    }
    while((n/10)>0 );
    if(semn <0) sir[i++]='-';
    else sir[i++]='+';
    sir[i]='\0';
    lungime=strlen(sir)-1;
    for(i=0, j=lungime; i<j; i++, j--)
    {
        carc=sir[i];
        sir[i]=sir[j];
        sir[j]=carc;
    }
}
```

Există o diversitate de funcții pentru conversie.

Ipotezele de lucru pentru realizarea conversiei și ceea ce returnează reprezintă un aspect esențial. Astfel, pentru conversia unui șir de simboluri numerice se consideră șirul declarat prin:

```
char sir[];
```

a cărui lungime trebuie impusă să nu depășească *k* poziții.

Dacă este vorba de o conversie de la șir de simboluri numerice spre întregul binar *numar*, definit pe cuvânt și $-32768 \leq cont(numar) \leq 32767$,

șirul de tip *char* trebuie să conțină secvențe de simboluri numerice care să nu depășească lungimea 5.

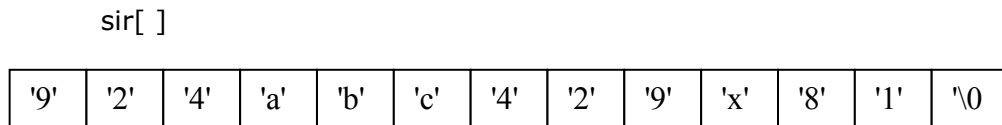

Figura 21.12 Secvențe de simboluri numerice

Traversarea de la stânga la dreapta a masivului unidimensional permite extragerea simbolurilor 9, 2, 4 și constituirea numărului întreg 924 în reprezentarea binară din zona de memorie asociată variabilei x.

Delimitatorul de sfârșit al secvenței este un caracter diferit de simbol cifric.

De asemenea, poate fi interpretat delimitator de sfârșit de secvență însuși delimitatorul de sfârșit de șir '\0'.

Funcția inițializează cu zero variabila y în cazul în care șirul are structura dată în figura 21.13.

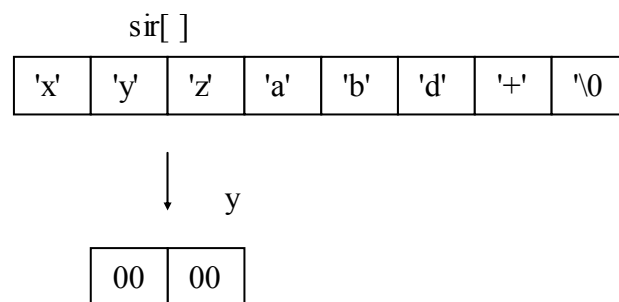

Figura 21.13 Inițializarea cu zero în cazul secvenței vide de simboluri cifrice

Se introduce o ambiguitate, în ceea ce privește imposibilitatea de a face o conversie și cazul real în care secvența conține o succesiune de simboluri de 0.

Lipsa testelor privind simbolurile cifrice și lungimea secvenței face imposibilă introducerea în limitele specifice tipului int.

Este utilă construirea funcției de evaluare a lungimii secvenței consecutive de simboluri numerice *nstrlen()*.

```
int nstrlen (char sir[])
{
    int i,k;
    i=k=0;
    while(sir[i+1]!='\0')
    {
        if(sir[i]>='0' && sir[i]<='9' &&
(sir[i+1]>='0' && sir[i+1]<='9'))
            k++;
        i++;
    }
    return ((k) ? k++ : k);
}
```

Funcția returnează lungimea secvenței de simboluri cifrice și se utilizează pentru testarea din interiorul funcției *atoi()*:

```
...
if(nstrlen(sir)>4) return 0;
if(nstrlen(sir)==4 && sir[i]-'0'>3) return 0;
if(nstrlen(sir)==4 && sir[i]-'0'>2) return 0;
if(nstrlen(sir)==4 && sir[i]-'0'>7) return 0;
if(nstrlen(sir)==4 && sir[i]-'0'>6) return 0;
if(nstrlen(sir)==4 && sir[i]-'0'>7) return 0;
...
```

Conversia începe numai după ce s-a efectuat încadrarea între limitele domeniului asociat tipului *int*, respectiv *[-32768, 32767]*.

În acest caz, funcția nu returnează și o informație privind modul în care s-a efectuat conversia.

Este de dorit să se construiască funcții de conversie care să ofere mai multe informații, mai ales că funcțiile nu sunt apelate oricum.

Astfel, este posibilă identificarea următoarelor situații:

- secvență vidă de simboluri cifrice;
- secvență de simboluri cifrice mai mare ca 4;
- secvența de 4 simboluri cifrice care prin conversie conduce la o valoare din afara intervalului *[-32768, 32767]*.

Procedura care efectuează conversia de la șir de simboluri cifrice, *sir[]* spre tipul zecimal despachetat în șirul *upk[]*, este:

```
int atoupk(char sir[],char upk[])
{
    int i;
    i=0;
    while(sir[i]!='\0')
    {
        upk[i] = sir[i] - '0';
        i++;
    }
    upk[i]='*';
    return i;
}
```

Funcția returnează lungimea șirului convertit.

Funcția care efectuează conversia numărului zecimal despachetat spre șir de simboluri cifrice este:

```
int upktoa(char upk[],char sir[])
{
    int i;
    i=0;
    while(upk[i]!='*')
    {
        sir[i]=upk[i]+'0';
        i++;
    }
```

```

}
sir[i]='\0';
return i;
}

```

S-a ales delimitatorul de sfârșit al numărului zecimal despachetat caracterul '*' pentru a nu se denatura conversia din cauza coincidenței caracterului '\0' cu zero binar.

Funcția care efectuează conversia unui șir de simboluri cifrice într-un număr zecimal împachetat este:

```

int atopk(char sir[],char pk[])
{
    int i,k;
    k=i=0;
    while(sir[i]!='\0')
    {
        pk[k]=sir[i]-'0';
        if(sir[i+1]!='\0')
        {
            pk[k]<<4;
            pk[k]|=sir[i+1]-'0';
            k++;
            i++;
        }
    }
    return k;
}

```

Masivul unidimensional *sir[]* trebuie să conțină în mod obligatoriu simboluri cifrice pentru ca rezultatul conversiei să fie corect. Pentru șirul 'A2B4F8\0' se va obține prin conversie șirul:

$pk[0]=0xA2$
 $pk[0]=0x20$ prin $pk[0]<<4$
 $pk[0]=0xA4$ prin $0xB4-0x30=0x84$
 $0x84+0x20=0xA4$.

O ameliorare constă în operarea cu masca 0x0F, funcția devenind:

```

int atopk(char sir[],char pk[])
{
    int i,k;
    k=i=0;
    while(sir[i]!='\0')
    {
        pk[k]=sir[i]&0x0F;
        if(sir[i+1]!='\0')
        {
            pk[k]<<4;
            pk[k]|=sir[i+1]&0x0F;

```

```

        k++;
        i++;
    }
    }
    return k;
}

```

Puterea unor limbaje de programare este dată în primul rând de diversitatea de tipuri de date și de diversitatea conversiilor acceptate.

Când se prezintă limbajele este necesară definirea tabelelor de conversie, de forma tabelului 21.2.

Tabelul nr. 21.2 *Conversii posibile*

TIP	Tip₁	Tip₂	...	Tip_i	...	Tip_k	...	Tip_n
Tip₁								
Tip₂								
...								
Tip_i				D		N		
...								
Tip_n								

Simbolul *D* arată că este permisă conversia de la tipul *Tip_i* la tipul de dată *Tip_j*. Simbolul *N* arată că nu este permisă conversia de la tipul de dată *Tip_i* la tipul de dată *Tip_k*.

Conversia matricelor

Matricele în care un număr important de elemente, peste 70%, sunt nule, necesită un alt fel de stocare.

O posibilitate de conversie a matricelor revine la a considera o matrice *A* rară încărcată în memorie și de a trece de la aceasta la o listă simplă ale cărei elemente conțin numai informații care prezintă valori nenule.

Dacă se consideră o matrice de mari dimensiuni cu *m* linii și *n* coloane, mai întâi aceasta este stocată în fișierul *F*, după care programul de conversie realizează citirea de date din fișier și transpunerea acestora într-una din forme de prezentare în memorie a matricei de mari dimensiuni, figura 21.14.

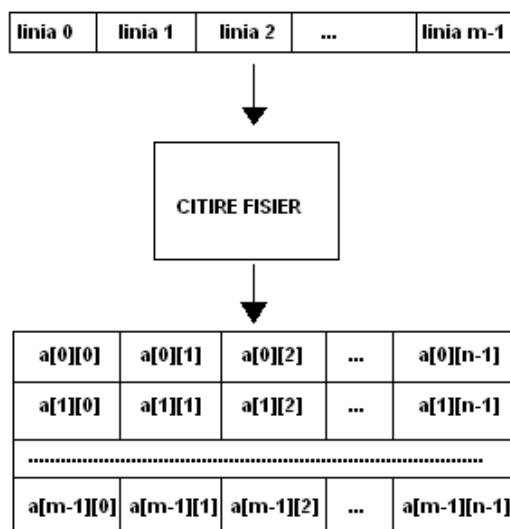

Figura 21.14 Conversia fișier-matrice

Pentru conversia matricei sub forma de fișier, figura 21.15, trebuie specificat modul în care sunt preluate elementele matricei, fie linie de linie, fie coloană de coloană.

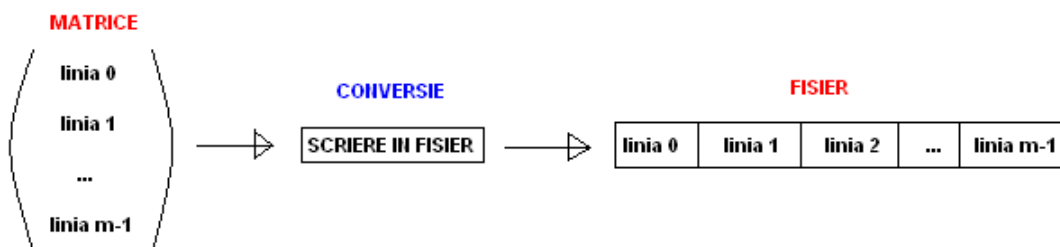

Figura 21.15 Conversia matrice-fișier

Problemele de optimizare, probleme de calcule ingineresti complexe, presupun lucrul cu matrice de dimensiuni mari, matrice pentru care trebuie asigurată completitudinea și corectitudinea datelor.

Există foarte mari riscuri legate de procesul de asigurare a calității conținutului unei matrice, fapt pentru care încărcarea elementelor matricei și verificarea acestora trebuie să respecte reguli stricte de management a conținutului.

Matricea încărcată în memoria internă este supusă prelucrărilor, obținându-se o nouă matrice sau valori agregate.

Este necesar ca matricele complete și corecte să fie salvate în fișier.

Fișierele care conțin matrice sunt folosite pentru a încărca matricea în memorie în vederea utilizării acestei proceduri de prelucrare.

Conversia listelor simple și duble

În cazul în care se dorește conversia de la structură de tip listă simplu înălțuită, la cea de tip listă dublu înălțuită, se parcurg nodurile listei și se copiază informația utilă în nodurile listei duble, figura 21.16.

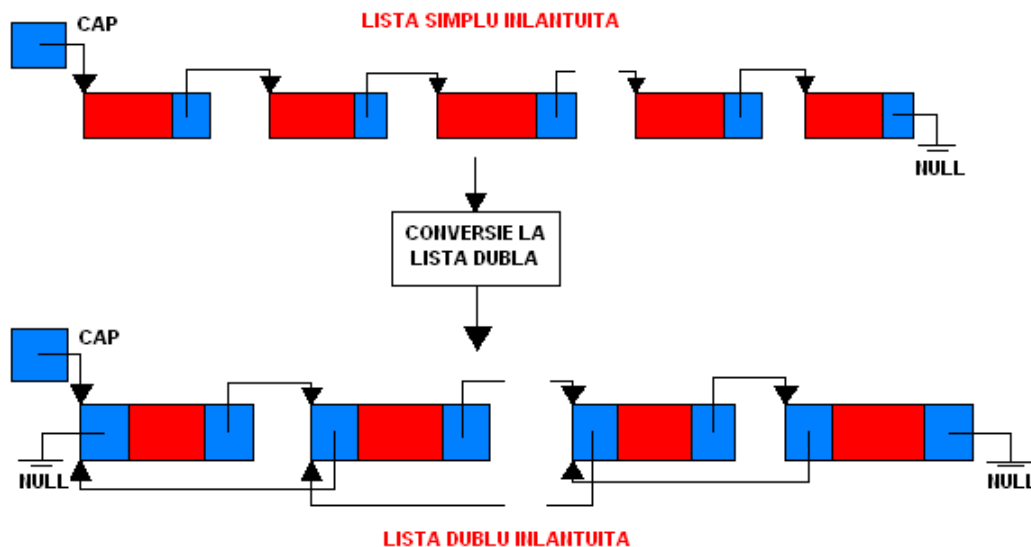

Figura 21.16 Conversia listă simplu înlănțuită- listă dublu înlănțuită

Pentru lista simplu înlănțuită definită mai jos:

```
struct lista_simpla
{
    float info;
    lista_simpla* next;
};
```

se va implementa o procedură de conversie în listă dublu înlănțuită, cu următoarea structură:

```
struct lista_dubla
{
    float info;
    lista_dubla *prev,*next;
};
```

Dacă se consideră structurile de date $S_1, S_2, \dots, S_N$ problema conversiei revine la a scrie proceduri de reprezentare a informației utile din structura S_i într-o structură S_j .

Procedura are rolul de a crea și inițializa variabile pointer care să ajute la traversarea corectă în structura S_j folosind reguli deja definite pentru structura S_i .

Sunt necesare $n \times n - n$ proceduri, întrucât conversia de la S_i la S_i nu se justifică.

Dacă se consideră o structură de bază S_b și se dorește conversia de la structura S_i la structura S_j prin intermediul structurii de bază, se vor scrie $n - 1$ proceduri de conversie de la structura S_i la structura S_b , respectiv, tot $n - 1$ proceduri de conversie de la structura S_b la structura S_j . În total, vor fi necesare $2(n - 1)$ proceduri de conversie, și nu $n \times n - n$.

Conversia listei simple spre arbore binar se implementează folosind o procedură care copiază informația utilă a elementului din lista simplă în partea destinată informației utile din nodul arborelui binar. Variabilele pointer ale arborelui binar se inițializează la construirea acestuia, astfel încât să se asigure traversarea corectă a nodurilor.

Variabila pointer din lista simplă nu este preluată în arborele binar datorită volatilității procesului de alocare dinamică a memoriei, nefiind utilizabil la o conversie de la arborele binar spre lista simplă.

Pentru conversia listei duble în listă simplă, se utilizează procedura care:

- traversează lista dublă;
- creează un element al listei simple;
- asigură legatura cu elementul precedent al listei simple;
- copiază informația utilă din elementul listei duble în elementul creat al listei simple;
- asigură inițializarea variabilei pointer de legatură;
- reia procesul.

Pentru conversia listei duble în fișier este necesar ca procedura să realizeze:

- traversarea listei duble;
- preluarea informației utile din lista dublă în articolul fișierului;
- scrierea articolului în fișier;
- reluarea procesului până la încheierea procesului de traversare.

Conversia listei duble în arbore binar constă în:

- traversarea listei duble;
- crearea unui nod din arborele binar prin alocare dinamică de memorie;
- asigurarea legăturii cu nodul părinte;
- copierea informației utile din lista dublă în zona de memorie aferentă nodului creat;
- reluarea procesului de traversare a listei duble până la epuizarea elementelor acesteia.

Conversia de fișiere

În cazul în care există două sisteme de operare S_1 și S_2 , avem algoritmi de conversie pentru tipurile de date diferite, moduri diferite de gestionare a poziției semnelor, a mantisei, a caracteristicii, lungimi diferite ale cuvintelor și modalități specifice de construire a etichetelor, a delimitatorilor de articole.

Fiecare suport tehnic de stocare a fișierelor are caracteristicile sale.

Conversia de suport revine la a realiza un fișier F_2 pe suportul X pornind de la fișierul F_1 aflat pe suportul Y . Astfel de probleme apar la trecerile spre noi generații de purtători tehnici de informație.

Recensămintele anilor '70 au fost realizate cu generația a III-a de calculatoare, iar fișierele care conțin fondul de date se află pe benzi magnetice. Filosofia noilor calculatoare impune o altă abordare. Pentru a efectua comparații, ori se reintroduc datele din documentele primare, dacă mai există, ori se face conversie fișiere, de suport.

Pornind de la structura fișierelor pe bandă magnetică, de la reprezentarea informației pentru generațiile de calculatoare din anii '70, se vor scrie programe care să convertească aceste fișiere.

Un alt mod de a privi conversia de fișiere constă în elaborarea unui program care are ca intrare un fișier F_1 realizat pentru a efectua anumite prelucrări și a prelua din fișier anumite articole, anumite câmpuri, a le modifica așa încât să se obțină la ieșire un fișier F_2 . Fișierul F_2 este fișier de intrare pentru un program care efectuează prelucrări.

Situația este des întâlnită. Fișiere realizate în FoxPro trebuie prelucrate în programe C++.

Pentru conversia de fișiere, sistemul FoxPro dispune de comanda *IMPORT FROM*.

Se consideră un program care efectuează calcule de salarii. Fișierul de intrare conține:

- numărul de intervale pentru diferențierea procentului de impozitare: `int n; 0 < n < 20;`
- limitele superioare ale intervalelor: `float x[20];`
- articolele fișierului ce conțin date despre salariați, având structura:

```
struct salariat {
    int marca;
    char nume[30];
    int vârstă;
    int timp;
    float salariu_orar;
    float rețineri;
    float sporuri;
};
```

Fișierul inițial conține numai articole cu date ale salariaților construite după structura:

```
struct sal {
    int marca;
    char nume[20];
    int timp_lucrat;
    int salariu_orar;
    int rețineri;
};
```

Lipsesc câmpurile *vârstă* și *sporuri*.

La conversia de fișiere nu se realizează completarea cu valori câmpurilor, ci se alocă numai spațiu, eventual inițializat cu zero. Procedurile de conversie efectuează trecerea de la structura articolului *sal* la structura articolului *salariat*, figura 21.17:

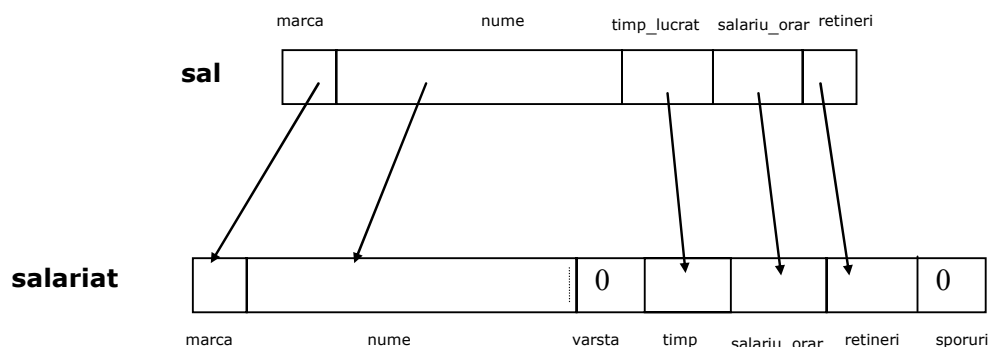

Figura 21.17 Conversia de structură a articolelor unui fișier

Programul C++ care efectuează conversia acestor fişiere este :

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

struct salariat {
    int marca;
    char nume[30];
    int varsta;
    int timp;
    float salariu_orar;
    float retineri;
    float sporuri;
};

struct sal {
    int marca;
    char nume[20];
    int timp_lucrat;
    int salariu_orar;
    int retineri;
};

void main()
{
    sal S1;
    salariat S2;
    FILE *pf1,*pf2;
    pf1=fopen("sal.dat","rb");
    pf2=fopen("salariat.dat","wb");
    S2.varsta=0;
    for(int i=20; i<30; i++)
        S2.nume[i]=' ';
    while(fread(&S1,sizeof(struct sal),1,pf1))
    {
        S2.marca=S1.marca;
        strncpy(S2.nume,S1.nume,20);
        S2.timp=S1.timp_lucrat;
        S2.salariu_orar=S1.salariu_orar;
        S2.retineri=S1.retineri;
        fwrite(&S2,sizeof(struct salariat),1,pf2);
    }
    fclose(pf1);
    fclose(pf2);
}
```

Pentru a reduce volumul conversiilor în timpul execuției programelor se efectuează conversia de câmpuri în fişiere.

Se consideră seriile de timp T_1, T_2, T_3, T_4 având n termeni. Un articol din fişierul F_1 care le descrie are forma:

```
struct articol {
    int anul;
    int t1;
    float t2;
    int t3;
    float t4;
};
```

Pentru calculul valorilor medii ale celor patru serii se impun conversii. Cel mai simplu este să se efectueze conversiile câmpurilor din articole, ajungându-se la structura:

```
struct art {  
    int anul;  
    float t[4];  
};
```

În loc de efectua prelucrările cu două funcții din programul:

```
#include <stdio.h>  
#define N 10  
  
struct articol {  
    int anul;  
    int t1;  
    float t2;  
    int t3;  
    float t4;  
};  
  
float media(int x[], int n)  
{  
    int s=0;  
    for(int i=0; i<n; i++)  
        s+=x[i];  
    return (float)s/n;  
}  
  
float media(float x[], int n)  
{  
    float s=0.0;  
    for(int i=0; i<n; i++)  
        s+=x[i];  
    return s/n;  
}  
  
void main()  
{  
    float medii[4];  
    int T1[N],T3[N];  
    float T2[N],T4[N];  
    articol A;  
    FILE *pf;  
    pf=fopen("serii.dat","rb");  
    for(int i=0;i<N;i++)  
    {  
        fread(&A,sizeof(struct articol),1,pf);  
        T1[i]=A.t1;  
        T2[i]=A.t2;  
        T3[i]=A.t3;  
        T4[i]=A.t4;  
    }  
    fclose(pf);  
    medii[0]=media(T1,N);  
    medii[1]=media(T2,N);  
    medii[2]=media(T3,N);
```

```

medii[3]=media(T4,N);
for(i=0;i<4;i++)
printf("\n media seriei %d este %f",i+1,medii[i]);
}

```

se va efectua aceeași prelucrare cu programul:

```

#include <stdio.h>
#define N 10

struct art {
    int anul;
    float t[4];
};

float media(float x[], int n)
{
    float s=0.0;
    for(int i=0; i<n; i++)
        s+=x[i];
    return s/n;
}

void main()
{
    float medii[4];
    float T[4][N];
    art A1;
    FILE *pf;
    pf=fopen("seri1.dat","rb");
    for(int i=0; i<N; i++)
    {
        fread(&A1,sizeof(struct art),1,pf);
        T[0][i]=A1.t[i];
        T[1][i]=A1.t[i];
        T[2][i]=A1.t[i];
        T[3][i]=A1.t[i];
    }
    fclose(pf);
    for(i=0; i<4; i++)
    {
        medii[i]=media(T[i],N);
        printf("\n media seriei %d este %f",i+1,medii[i]);
    }
}

```

În limbajul C++ delimitatorul de sfârșit de șir de caractere este '\0'. În limbajul Pascal un șir este structurat printr-un bait ce conține numărul de poziții urmat de șirul propriu-zis de lungimea indicată.

Conversia fișierului F_1 realizat în C++ la fișierul F_2 realizat în Pascal presupune:

- alocare un bait;
- copierea șirului din F_1 în F_2 cu contorizarea în variabila x a caracterelor;
- la apariția '\0' se pune în baitul alocat valoarea contorului x .

Conversia fișierului F_2 Pascal în fișierul F_1 C++ presupune :

- preluarea în variabila x a lungimii șirului;

- copierea unui număr de caractere cât arată contorul x din fișierul F_2 în fișierul F_1 ;
- inserarea în F_1 în continuare a simbolului $\backslash 0$ pentru a marca sfârșitul fișierului.

Programul este:

```
#include <stdio.h>

void main()
{
    char c,x;
    int i=0;
    FILE *pf1,*pf2;
    pf1=fopen("F2.txt","r");
    pf2=fopen("F1.txt","w");
    x=fgetc(pf1);
    while(i<x)
    {
        c=getc(pf1);
        putc(c,pf2);
        i++;
    }
    putc('\0',pf2);
    fclose(pf1);
    fclose(pf2);
}
```